

Οι έφηβοι στο σχολικό περιβάλλον

hbsc
HEALTH BEHAVIOUR IN
SCHOOL-AGED CHILDREN

WORLD HEALTH ORGANIZATION
COLLABORATIVE CROSS-NATIONAL STUDY

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο
Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών &
Ιατρικής Ακριβείας ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΕΠΙΨΥ

Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων-μαθητών (Έρευνα HBSC/WHO) - 2018

Παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για επτά δείκτες σχετικά με το σχολικό περιβάλλον των εφήβων-μαθητών στην Ελλάδα, όπως αυτά προκύπτουν από την «Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων-μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO) του ΕΠΙΨΥ⁽¹⁾. Τα στοιχεία αναφέρονται στο σύνολο των εφήβων ηλικίας 11, 13 και 15 στη χώρα, για το 2018 (πιο πρόσφατη έρευνα) και -όπου είναι διαθέσιμα- διαχρονικά, ανά τετραετία, για την 20ετία 1998-2018. Σχολιάζονται, επιπλέον, σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις τρεις ηλικιακές ομάδες, τα φύλα, τις τρεις κατηγορίες οικονομικού επιπέδου της οικογένειας των εφήβων (χαμηλό, μέσο, υψηλό) και γεωγραφικές διαφορές μεταξύ Ν. Αττικής, Ν. Θεσσαλονίκης και Λοιπών Περιφερειών. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει συγκεντρωτικά τα στοιχεία για όλους τους δείκτες.

Ικανοποίηση από το σχολείο

Οι έφηβοι ρωτήθηκαν για το πώς αισθάνονται για το σχολείο την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Το 2018 τρεις στους 5 εφήβους (60,0%) απαντούν ότι τους αρέσει⁽²⁾ το σχολείο, αγόρια και κορίτσια σε παρόμοια ποσοστά (58,4% και 61,6%, αντίστοιχα). Η ικανοποίηση από το σχολείο μειώνεται σημαντικά με την ηλικία των εφήβων: ενώ οι 11χρονοι δηλώνουν ικανοποιημένοι από αυτό σε ποσοστό 78,4%, το ποσοστό στους 13χρονους μειώνεται σε 53,9% και στους 15χρονους σε 49,0%. Διαχρονικά, μετά το 2002 (72,7%) καταγράφεται σημαντική μείωση στο ποσοστό των εφήβων στους οποίους αρέσει το σχολείο ενώ το ποσοστό σταθεροποιείται από το 2006 έως το 2014 περίπου στο 63%. Το 2018 καταγράφει εκ νέου τάση μείωσης (60,0%). Το 2018, ένας στους 9 εφήβους (11,2%) απαντούν ότι δεν τους αρέσει καθόλου το σχολείο, τα αγόρια σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό (13,2%) συγκριτικά με τα κορίτσια (9,2%). Το αντίστοιχο ποσοστό αυξάνεται σημαντικά με την ηλικία των εφήβων από 5,4% για τους 11χρονους σε 12,6% για τους 13χρονους και 15,2% για τους 15χρονους. Διαχρονικά, από το 1998 στο 2018, το ποσοστό των εφήβων που αναφέρουν ότι δεν τους αρέσει καθόλου το σχολείο σχεδόν διπλασιάζεται από 5,9% σε 11,2% με την αυξητική πορεία να είναι εντονότερη από το 2002 στο 2006.

Σχολική επίδοση

Οι έφηβοι ρωτήθηκαν για το ποια είναι κατά τη γνώμη τους η άποψη των δασκάλων/καθηγητών τους για τη σχολική τους επίδοση συγκρινόμενης με εκείνη των συμμαθητών τους. Το 2018 ένας στους 3 (32,6%) απαντούν ότι οι δάσκαλοι/καθηγητές τους θεωρούν την επίδοσή τους πολύ καλύτερη από εκείνη των συμμαθητών τους, τα κορίτσια σε υψηλότερο ποσοστό (37,0%) συγκριτικά με τα αγόρια (28,3%) και οι 11χρονοι σε υψηλότερο ποσοστό (47,4%) συγκριτικά με τους 13χρονους (27,3%) και τους 15χρονους (24,2%). Το 2018 το ποσοστό εφήβων που θεωρούν τη σχολική τους επίδοση πολύ καλύτερη από εκείνη των συμμαθητών τους είναι μειωμένο (32,6%) συγκριτικά με εκείνα της περιόδου 2002-2010 (~38,0%).

Αίσθημα πίεσης από το σχολείο

Οι έφηβοι ρωτήθηκαν σχετικά με την πίεση που νιώθουν από τη δουλειά που έχουν να κάνουν για το σχολείο. Το 2018 ένας στους 3 μαθητές (31,8%) απαντά ότι νιώθει πιεσμένος⁽²⁾, σε υψηλότερο ποσοστό τα κορίτσια από ό,τι τα αγόρια (34,8% και 28,7%, αντίστοιχα). Μεγαλύτερη πίεση από το σχολείο αναφέρουν οι μαθητές Γυμνασίου (38,5%) και Λυκείου (36,2%), σε σύγκριση με εκείνους του Δημοτικού (19,9%). Σε σχέση με το 2014, το ποσοστό των εφήβων που δηλώνουν πιεσμένοι από το σχολείο, παραμένει σχεδόν αμετάβλητο- είναι ωστόσο σημαντικά χαμηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά της προηγούμενης δεκαετίας (~40% για 2002-2010).

Κύρια σημεία για τη σχολική ζωή των εφήβων στην Ελλάδα

Το 2018 τρεις στους 5 εφήβους (60,0%) απαντούν ότι τους αρέσει το σχολείο και ένας στους 9 (11,2%) ότι δεν του αρέσει καθόλου. Η ικανοποίηση από το σχολείο μειώνεται σημαντικά με την ηλικία των εφήβων.

Διαχρονικά, από το 1998 στο 2018, το ποσοστό των εφήβων που αναφέρουν ότι δεν τους αρέσει καθόλου το σχολείο σχεδόν διπλασιάζεται από 5,9% σε 11,2%.

Ένας στους 3 μαθητές νιώθει πιεσμένος από το σχολείο, σε υψηλότερο ποσοστό τα κορίτσια από ό,τι τα αγόρια (34,8% και 28,7%, αντίστοιχα). Μεγαλύτερη πίεση από το σχολείο αναφέρουν οι μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου σε σύγκριση με εκείνους του Δημοτικού.

Ποσοστό 27,4% των εφήβων κάνουν τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή/και ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου και 44,4% για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Τρεις στους 10 εφήβους (29,2%) νιώθουν ότι λαμβάνουν υποστήριξη από τους συμμαθητές τους και δύο στους 5 (39,6%) ότι λαμβάνουν υποστήριξη από τους δασκάλους/καθηγητές.

Διαχρονικά, το ποσοστό εφήβων που νιώθουν υποστήριξη από τους συμμαθητές τους μειώθηκε σημαντικά από το 1998 (44,5%) στο 2006 (32,3%) και έκτοτε παραμένει σε σταθερά επίπεδα.

Διαχρονικά, από το 2010 στο 2018 καταγράφονται αυξομειώσεις στο ποσοστό των εφήβων που νιώθουν υποστήριξη από τους δασκάλους/καθηγητές τους.

Με την άνοδο του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου (από το χαμηλό προς το υψηλό) αυξάνεται το ποσοστό των εφήβων-μαθητών που απαντούν ότι η σχολική τους επίδοση είναι καλύτερη από εκείνη των συμμαθητών τους και ότι κάνουν φροντιστήρια/ιδιαίτερα για μαθήματα του σχολείου, ξένες γλώσσες και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Απουσίες

Οι έφηβοι ρωτήθηκαν για το πόσες ημέρες, κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα πριν τη διεξαγωγή της έρευνας, έχασαν ένα ή περισσότερα μαθήματα επειδή αρρώστησαν, επειδή έκαναν σκασιαρχείο ή για κάποιον άλλο λόγο. Το 2018 ένας στους 4 εφήβους (25,3%) αναφέρει ότι έχασε ένα ή περισσότερα μαθήματα στο σχολείο τουλάχιστον 3 μέρες για οποιονδήποτε από τους παραπάνω λόγους. Απουσία λόγω ασθένειας τουλάχιστον 2 μέρες κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα πριν τη διεξαγωγή της έρευνας αναφέρουν δύο στους 5 εφήβους (19,9%), ενώ απουσία λόγω σκασιαρχείου με την ίδια συχνότητα αναφέρεται σε ποσοστό 16,0%. Αγόρια και κορίτσια δεν διαφέρουν σημαντικά στις απουσίες. Δεν καταγράφονται σημαντικές διαφορές στο ποσοστό απουσιών λόγω ασθένειας μεταξύ των τριών ηλικιών. Ωστόσο το αντίστοιχο ποσοστό για σκασιαρχείο αυξάνεται από την ηλικία των 11 (1,5%) στην ηλικία των 13 ετών (9,1%) και εκτοξεύεται στην ηλικία των 15 ετών με έναν στους 3 μαθητές Α' Λυκείου (35,8%) να αναφέρει ότι έκανε σκασιαρχείο τουλάχιστον 2 μέρες κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα πριν από την έρευνα. Διαχρονικά, από το 1998 έως το 2018, παρουσιάζονται διακυμάνσεις στο ποσοστό των εφήβων-μαθητών που απουσιάζουν από το σχολείο. Την τελευταία 4ετία, από το 2014 στο 2018, μειώνεται το ποσοστό μαθητών που απουσιάζουν (τουλάχιστον 2 ημέρες τον τελευταίο μήνα) λόγω ασθένειας από 24,6% σε 19,9% (εντονότερα στους 11χρονους), ενώ αυξάνεται το ποσοστό απουσιών λόγω σκασιαρχείου (από 11,8% σε 16,0%) (κυρίως στους 15χρονους).

Φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα

Οι έφηβοι ρωτήθηκαν για το πόσες ώρες την εβδομάδα κάνουν φροντιστήριο ή ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου, ξένες γλώσσες ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες (ωδείο, χορό κ.ά.).

Το 2018 ποσοστό 27,4% απαντούν ότι κάνουν τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή/και ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου, χωρίς σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σημαντικά με την ηλικία των εφήβων: έτσι τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή/και ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου αναφέρει το 12,6% των 11χρονων, το 22,2% των 13χρονων και σχεδόν οι μισοί 15χρονοι (46,2%).

Ποσοστό 44,4% απαντούν ότι κάνουν τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή/και ιδιαίτερα για εκμάθηση ξένων γλωσσών, σε υψηλότερο ποσοστό τα κορίτσια (78,5%, έναντι 73,8% των αγοριών). Σε αντίθεση με τα φροντιστήρια/ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου, υψηλότερο ποσοστό 13χρονων (59,2%) και 11χρονων (41,6%) από ό,τι 15χρονων (32,3%) αναφέρουν ότι κάνουν τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή/και ιδιαίτερα για εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Ποσοστό 12,6% απαντούν ότι κάνουν τουλάχιστον 3 ώρες την εβδομάδα καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τα κορίτσια σε υπερδιπλάσιο ποσοστό (17,2%) από τα αγόρια (8,0%) και χωρίς σημαντικές διαφορές μεταξύ των 3 ηλικιών.

Το 2018 όλα τα ποσοστά που αφορούν τα φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα που κάνουν οι έφηβοι είναι σημαντικά μειωμένα σε σχέση με την περίοδο 2006-2014.

Κλίμα στην τάξη: υποστήριξη από τους συμμαθητές

Οι έφηβοι απάντησαν για το κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με μια σειρά από ερωτήσεις σχετικά με τις σχέσεις τους με τους συμμαθητές τους και συγκεκριμένα κατά πόσο θεωρούν ότι οι συμμαθητές τους: α) *τους δέχονται όπως είναι*, β) *χαίρονται που είναι συμμαθητές*, και γ) *είναι ευγενικοί και πρόθυμοι να βοηθήσουν*. Το 2018 μόνον τρεις στους 10 εφήβους (29,2%) απαντούν ότι νιώθουν υποστήριξη⁽³⁾ από τους συμμαθητές τους, σε σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό τα κορίτσια (25,6%) συγκριτικά με τα αγόρια (32,9%). Κατά τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και ακολούθως στο Λύκειο φαίνεται ότι η υποστήριξη που νιώθουν οι έφηβοι από τους συμμαθητές τους μειώνεται: από 37,8% στην ηλικία των 11, σε 27,5% στην ηλικία των 13 και 22,9% στην ηλικία των 15 ετών. Διαχρονικά, από το 1998 στο 2006 το ποσοστό των εφήβων που νιώθουν υποστήριξη από τους συμμαθητές τους μειώνεται σημαντικά από 44,5% σε 32,3% και έκτοτε παραμένει σε σταθερά επίπεδα.

Κλίμα στην τάξη: υποστήριξη από τους δασκάλους/καθηγητές

Οι έφηβοι απάντησαν για το κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με μια σειρά από ερωτήσεις σχετικά με τις σχέσεις με τους δασκάλους/καθηγητές τους και συγκεκριμένα κατά πόσο θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί: α) *τους δέχονται όπως είναι*, β) *νοιάζονται για εκείνους ως άτομα*, και γ) *για το εάν οι ίδιοι εμπιστεύονται τους εκπαιδευτικούς*. Το 2018 μόνο δύο στους 5 εφήβους (39,6%) νιώθουν υποστήριξη⁽³⁾ από τους εκπαιδευτικούς, σε παρόμοιο ποσοστό αγόρια (41,3%) και κορίτσια (37,9%). Μεταβαίνοντας από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και ακολούθως στο Λύκειο φαίνεται ότι η υποστήριξη που νιώθουν οι έφηβοι από τους εκπαιδευτικούς μειώνεται: από 60,9% στην ηλικία των 11, σε 34,4% στην ηλικία των 13 και 24,9% στην ηλικία των 15 ετών. Διαχρονικά, από το 2010 στο 2018 καταγράφονται αυξομειώσεις στο ποσοστό των εφήβων που νιώθουν υποστήριξη από τους δασκάλους/καθηγητές τους.

Γεωγραφικές διαφορές (Ν. Αττικής, Ν. Θεσσαλονίκης και Λοιπές Περιοχές)

Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στην πλειονότητα των δεικτών της σχολικής ζωής μεταξύ των εφήβων από διαφορετικές περιοχές. Εξάιρεση αποτελούν τα φροντιστήρια/ιδιαίτερα μαθήματα για εκμάθηση ξένων γλωσσών τα οποία αναφέρουν σε υψηλότερο ποσοστό οι έφηβοι στο Ν. Αττικής. Επιπλέον, οι μαθητές που ζουν εκτός Ν. Αττικής και Ν. Θεσσαλονίκης απαντούν σε υψηλότερο ποσοστό ότι χαίρονται που είναι στην ίδια τάξη με τους συμμαθητές τους.

Οικονομικό επίπεδο⁽⁴⁾

Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στην πλειονότητα των δεικτών. Ωστόσο, οι έφηβοι των οποίων οι οικογένειες κατηγοριοποιούνται στο κατώτερο οικονομικό επίπεδο αναφέρουν σε σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό, σε σχέση με τους συνομηλικούς τους από το ανώτερο οικονομικό επίπεδο, ότι η σχολική τους επίδοση είναι καλύτερη από εκείνη των συμμαθητών τους. Με την άνοδο του οικονομικού επιπέδου (από το χαμηλό προς το υψηλό) αυξάνεται το ποσοστό των εφήβων-μαθητών που απαντούν ότι κάνουν φροντιστήρια/ιδιαίτερα για μαθήματα του σχολείου, ξένες γλώσσες και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Σε χαμηλότερο ποσοστό απαντούν ότι νιώθουν αποδεκτοί από τους συμμαθητές τους, οι έφηβοι-μαθητές χαμηλότερου οικονομικού επιπέδου, συγκριτικά με τους συνομηλικούς τους μεσαίου και ανώτερου οικονομικού επιπέδου. Επιπλέον, με την αύξηση του οικονομικού επιπέδου των εφήβων-μαθητών φαίνεται ότι αυξάνεται και η υποστήριξη που απαντούν ότι λαμβάνουν από τους δασκάλους/καθηγητές τους.

Πίνακας 1: Δείκτες σχολικής ζωής των εφήβων 11, 13 και 15 ετών στην Ελλάδα

	Σύνολο N=3863	Αγόρι N=1927	Κορίτσι N=1936	11 ετών N=1227	13 ετών N=1308	15 ετών N=1310	1998 N=4299	2002 N=3807	2006 N=3715	2010 N=4944	2014 N=4141	2018 N=3863
Πώς ΝΙΘΘΕΙΣ για το σχολείο αυτήν την περίοδο;												
Μου αρέσει πάρα πολύ	15.4	14.2	16.6	28.2	10.4	8.3	30.4	29.3	25.4	19.6	17.6	15.4
Μου αρέσει αρκετά	44.6	44.2	45.0	50.2	43.5	40.7	43.4	43.4	38.3	44.2	45.7	44.6
Δεν μου αρέσει αρκετά	28.8	28.4	29.2	16.2	33.5	35.8	20.3	20.4	25.4	25.4	27.5	28.8
Δεν μου αρέσει καθόλου	11.2	13.2	9.2	5.4	12.6	15.2	5.9	6.9	10.9	10.9	9.2	11.2
Κατά τη γνώμη σου, οι καθηγητές/-ριές σου πιστεύουν ότι η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ είναι σε σύγκριση με τους συμμαθητές σου...												
πολύ καλή	32.6	28.3	37.0	47.4	27.3	24.2	33.0	36.7	39.7	37.8	34.8	32.6
καλή	41.8	41.7	41.9	39.7	43.3	42.5	40.7	40.1	36.6	38.7	41.7	41.8
μέτρια	21.2	23.4	19.1	11.3	25.1	26.7	24.1	21.4	20.6	20.2	20.5	21.2
κάτω του μετρίου	4.3	6.6	2.0	1.6	4.4	6.7	2.2	1.8	3.1	3.3	3.0	4.3
Πόσο πεισμένος ή πεισμένη νιώθεις από τη δουλειά που έχεις να κάνεις για το σχολείο;												
Καθόλου	21.8	23.4	20.1	29.1	13.9	22.8	24.7	21.3	20.8	19.9	21.0	21.8
Λίγο	46.4	47.8	45.0	51.0	47.5	40.9	39.0	36.7	40.2	39.8	47.0	46.4
Αρκετά	24.1	22.2	25.9	16.6	28.5	26.6	26.4	29.7	28.3	29.3	24.6	24.1
Πολύ	7.7	6.5	8.9	3.3	10.1	9.6	9.8	12.4	10.7	11.0	7.4	7.7
Στη διάρκεια των τελευταίων 30 ημερών: πόσες ημέρες έχασες ένα ή περισσότερα μαθήματα της τάξης σου...												
... επειδή αρρώστησες;												
Καμία ημέρα	65.1	65.2	65.1	63.2	65.1	67.3	*	*	52.2	55.8	57.6	65.1
1 ημέρα	15.0	14.2	15.7	15.7	15.2	13.9	*	*	22.2	18.0	17.9	15.0
2 ημέρες	9.7	8.9	10.5	11.1	9.0	9.2	*	*	12.8	12.9	13.5	9.7
3-4 ημέρες	6.0	6.5	5.4	6.9	5.7	5.3	*	*	7.8	8.0	6.7	6.0
5-6 ημέρες	2.1	2.3	1.9	1.7	2.4	2.2	*	*	2.6	2.7	2.4	2.1
7 ή περισσότερες ημέρες	2.1	2.8	1.4	1.5	2.6	2.2	*	*	2.3	2.6	2.0	2.1
... επειδή έκανες «κοπάνα»;												
Καμία ημέρα	70.5	69.4	71.6	95.0	77.8	41.3	*	*	75.8	72.2	75.8	70.5
1 ημέρα	13.5	13.5	13.4	3.6	13.0	22.8	*	*	12.4	14.2	12.4	13.5
2 ημέρες	6.5	6.7	6.3	0.6	4.9	13.4	*	*	5.0	5.9	4.5	6.5
3-4 ημέρες	4.4	4.4	4.3	0.7	1.7	10.3	*	*	3.3	3.9	4.1	4.4
5-6 ημέρες	1.9	1.7	2.1	0.1	1.0	4.3	*	*	1.5	1.1	1.2	1.9
7 ή περισσότερες ημέρες	3.2	4.2	2.2	0.1	1.5	7.8	*	*	2.0	2.7	2.0	3.2
... για κάποιον άλλο λόγο;												
Καμία ημέρα	63.1	64.2	62.1	69.2	61.8	58.8	*	*	74.5	68.5	69.5	63.1
1 ημέρα	20.6	18.8	22.4	19.9	21.6	20.2	*	*	15.4	17.9	18.9	20.6
2 ημέρες	7.8	7.5	8.0	6.2	8.2	8.7	*	*	6.0	6.4	5.9	7.8
3-4 ημέρες	4.4	4.4	4.5	2.9	4.1	6.3	*	*	2.5	3.9	3.3	4.4
5-6 ημέρες	1.4	1.7	1.2	0.8	1.5	2.0	*	*	0.7	1.3	1.0	1.4
7 ή περισσότερες ημέρες	2.6	3.4	1.9	1.1	2.7	4.0	*	*	1.0	2.0	1.3	2.6
Πόσες ώρες την εβδομάδα κάνεις ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ / ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ...												
...για μαθήματα του σχολείου;												
Καθόλου	49.9	50.1	49.7	63.8	47.7	39.1	*	*	49.4	46.8	56.2	49.9
1-2 ώρες	22.7	22.8	22.6	23.5	30.1	14.8	*	*	14.5	16.6	13.0	22.7
3-4 ώρες	11.7	11.8	11.6	6.9	11.7	16.2	*	*	11.7	11.6	8.3	11.7
5 ή περισσότερες ώρες	15.7	15.3	16.0	5.7	10.5	29.9	*	*	24.3	25.1	22.6	15.7
...για ξένες γλώσσες;												
Καθόλου	23.9	26.2	21.5	7.7	12.8	49.9	*	*	25.1	18.9	26.9	23.9
1-2 ώρες	31.8	30.5	33.0	50.6	28.0	17.8	*	*	15.4	14.6	20.5	31.8
3-4 ώρες	27.1	27.8	26.5	31.0	32.4	18.3	*	*	25.8	27.9	25.8	27.1
5 ή περισσότερες ώρες	17.2	15.5	19.0	10.6	26.8	14.0	*	*	33.7	38.6	26.9	17.2
...για μουσικό όργανο, ωδείο, χορό, κτλ.;												
Καθόλου	70.3	79.4	61.2	59.2	71.2	79.8	*	*	64.8	51.9	63.9	70.3
1-2 ώρες	17.1	12.6	21.6	26.8	15.4	9.8	*	*	15.9	18.2	16.5	17.1
3-4 ώρες	7.1	4.4	9.8	8.5	7.4	5.3	*	*	8.7	12.8	6.4	7.1
5 ή περισσότερες ώρες	5.5	3.6	7.5	5.4	6.0	5.1	*	*	10.6	17.0	13.1	5.5
Οι παρακάτω προτάσεις αφορούν τους ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΣΟΥ στην τάξη. Σημείωσε πόσο συμφωνείς ή διαφωνείς με κάθε μία από αυτές.												
«Οι μαθητές στην τάξη μου χαίρονται που είναι συμμαθητές»												
Συμφωνώ πολύ	18.7	21.1	16.2	29.1	15.5	12.2	44.8	36.3	27.6	20.6	21.2	18.7
Συμφωνώ	39.3	42.1	36.4	40.2	39.6	37.9	32.4	39.9	40.4	40.2	41.8	39.3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	34.2	29.9	38.5	26.9	36.7	38.6	17.4	20.3	27.8	32.1	31.7	34.2
Διαφωνώ	5.2	4.1	6.3	2.7	5.4	7.4	3.6	2.1	3.0	4.7	3.6	5.2
Διαφωνώ πολύ	2.7	2.8	2.5	1.1	2.9	3.9	1.9	1.4	1.2	2.4	1.7	2.7
«Οι περισσότεροι μαθητές στην τάξη μου είναι ευγενικοί και πρόθυμοι να βοηθήσουν»												
Συμφωνώ πολύ	14.5	17.2	11.9	22.5	13.5	8.0	27.0	26.1	16.9	13.8	14.2	14.5
Συμφωνώ	32.5	34.2	30.8	34.0	32.6	30.9	28.7	33.9	29.8	30.3	33.3	32.5
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	33.0	30.6	35.3	28.4	31.4	39.0	25.7	26.5	33.2	32.3	35.1	33.0
Διαφωνώ	14.4	12.3	16.5	11.4	15.5	16.2	13.9	10.1	14.0	16.3	13.1	14.4
Διαφωνώ πολύ	5.6	5.6	5.5	3.8	7.0	5.8	4.7	3.3	6.1	7.2	4.2	5.6
«Οι συμμαθητές μου με δέχονται όπως είμαι»												
Συμφωνώ πολύ	30.7	34.6	26.8	38.7	29.9	24.0	58.2	40.6	36.7	32.5	34.0	30.7
Συμφωνώ	38.5	39.7	37.4	33.6	39.8	41.8	22.2	33.8	37.0	38.5	36.4	38.5
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18.8	14.3	23.2	15.9	18.3	22.0	10.6	13.3	15.3	17.0	17.1	18.8
Διαφωνώ	7.0	6.0	8.1	6.9	6.8	7.4	4.7	6.2	5.8	6.6	6.7	7.0
Διαφωνώ πολύ	5.0	5.5	4.5	5.0	5.2	4.8	4.3	6.2	5.3	5.5	5.9	5.0
«Αισθάνομαι ότι οι καθηγητές μου με δέχονται όπως είμαι»												
Συμφωνώ πολύ	37.6	38.5	36.8	55.4	33.8	24.8	*	*	0.0	33.3	43.3	37.6
Συμφωνώ	38.9	38.0	39.9	31.6	40.8	43.9	*	*	0.0	38.8	36.1	38.9
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	15.5	15.1	15.9	8.0	18.0	20.3	*	*	0.0	16.8	13.6	15.5
Διαφωνώ	5.1	5.0	5.2	2.6	5.1	7.3	*	*	0.0	7.2	4.4	5.1
Διαφωνώ πολύ	2.8	3.4	2.2	2.4	2.3	3.7	*	*	0.0	3.9	2.6	2.8
«Αισθάνομαι ότι οι καθηγητές μου νιώθονται για μένα ως άτομο»												
Συμφωνώ πολύ	23.6	24.7	22.6	37.0	20.6	14.2	*	*	0.0	23.4	30.6	23.6
Συμφωνώ	38.9	38.4	39.3	42.2	39.6	35.1	*	*	0.0	38.4	38.6	38.9
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	26.6	24.8	28.4	16.6	29.1	33.4	*	*	0.0	26.3	23.1	26.6
Διαφωνώ	7.1	7.9	6.3	2.6	6.3	11.8	*	*	0.0	7.6	4.7	7.1
Διαφωνώ πολύ	3.9	4.3	3.4	1.6	4.4	5.5	*	*	0.0	4.4	3.0	3.9
«Αισθάνομαι μεγάλη εμπιστοσύνη στους καθηγητές μου»												
Συμφωνώ πολύ	23.9	25.9	21.8	45.0	17.7	10.1	*	*	0.0	22.4	27.6	23.9
Συμφωνώ	27.4	28.2	26.5	30.3	28.6	23.5	*	*	0.0	25.0	28.7	27.4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	29.3	26.4	32.2	17.7	33.7	35.8	*	*	0.0	29.5	27.1	29.3
Διαφωνώ	11.7	10.8	12.6	4.0	11.8	18.7	*	*	0.0	13.6	10.0	11.7
Διαφωνώ πολύ	7.8	8.7	6.9	3.1	8.1	11.9	*	*	0.0	9.6	6.6	7.8

Η έρευνα του 2018

Στην έρευνα του 2018 συμμετείχε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 3.863 μαθητών της ΣΤ΄ Δημοτικού, της Β΄ Γυμνασίου και της Α΄ Λυκείου από 238 σχολικές μονάδες. Διενεργήθηκε με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας. Κατόπιν γονικής συναίνεσης, οι μαθητές απάντησαν σε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε χωριστά στις τάξεις του δείγματος χωρίς (ή με διακριτική) την παρουσία εκπαιδευτικών.

Η έρευνα του 2018 υλοποιήθηκε χάρη στην εθελοντική συμβολή μελών ΔΕΠ και φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας και χρηματοδοτήθηκε μερικώς από τον ΟΚΑΝΑ και την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Προαγωγή της Γνώσης στις Ψυχικές Διαταραχές».

Πληροφορίες:
ΕΠΙΨΥ
Σωρανού του Εφεσίου 2,
Παπάγου, Αθήνα, ΤΚ 11527
ΤΘ 66517, ΤΚ 15601
Τηλ.: 210.61.70.014
E-mail: erevna.HBSC@epipsi.gr
URL: www.epipsi.gr

(1) Η «Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων-μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO) διεξάγεται στο πλαίσιο της έρευνας Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC), που τελεί υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.) και επαναλαμβάνεται ανά 4ετία σε περισσότερες από 40 χώρες. Παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο ζωής των εφήβων και τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους. Στην Ελλάδα το ΕΠΙΨΥ υλοποιεί την έρευνα από το 1998 με την επιστημονική εποπτεία της Ομοτ. Καθηγήτριας του ΕΚΠΑ, Α. Κοκκέβη.

(2) Απάντησαν «Αρκετά» ή «Πολύ».

(3) Απάντησαν «Συμφωνώ» ή «Συμφωνώ πολύ» και στις τρεις ερωτήσεις.

(4) Βάσει των απαντήσεων των μαθητών σε ειδική κλίμακα αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας.

Προτεινόμενη αναφορά:

Κοκκέβη Α., Καναβού, Ε., Σταύρου, Μ., Φωτίου, Α. (2019). Οι έφηβοι στο σχολικό περιβάλλον. Σειρά θεματικών τευχών: Εφηβοί, Συμπεριφορές & Υγεία. Αθήνα: Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακρίβειας ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ (ΕΠΙΨΥ).
Kokkevi, A., Kanavou, E., Stavrou, M., Fotiou, A. (2019). Adolescents in the school environment. Series of Short Reports: Adolescents, Behaviours & Health. Athens: University Mental Health, Neurosciences and Precision Medicine Research Institute COSTAS STEFANIS (UMHRI).

* Δεν είχε συμπεριληφθεί η ερώτηση/κλίμακα.